

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget tager afsæt i en del af beslutningsforslag nr. B 152 fra folketingsåret 2003-04, jf. Folketingstidende 2003-04, forhandlingerne side 10216 og tillæg A side 6744 og 6745.

En del politiske spørgsmål kan ikke forudses i en valgkamp, og det kan derfor være vanskeligt at kende vælgerne holdning, medmindre der er mulighed for at afholde en folkeafstemning. Et meget aktuelt eksempel herpå er ændringen af den kommunale opgavefordeling og den kommende struktur. Vælgerne har hverken ved valget til Folketinget eller ved de kommunale valg haft mulighed for at stemme på repræsentanter, der deler deres mening om disse meget vigtige spørgsmål. Aktuelt har en borgergruppe i Mariager Kommune set sig nødsaget til at foranstalte en uautoriseret folkeafstemning, fordi man tvivler på, at befolkningen er enig i byrådets afgørelse om sammenlægningen med Randers Kommune. Med nærværende forslag ønsker forslagsstillerne at gøre det til en pligt for kommunalbestyrelsen og amtsrådet at imødekomme et sådant krav om lokal folkeafstemning.

Der er ingen modsætning mellem at bifalde det repræsentative system og at spørge vælgerne, når deres holdning ikke er indlysende eller bevisligt ikke er repræsenteret, bl.a. fordi spørgsmålet ikke var til debat ved det seneste valg. Det bør f.eks. være muligt at kræve afstemning om væsentlige spørgsmål, som skaber megen debat, og som vælgerne ikke har givet mandat til ved det seneste valg. På nationalt plan har man mange gange kunnet konstatere en afvigelse mellem de valgte folketingsmedlemmers holdning til EU-traktaterne og vælgerne holdning ved folkeafstemningerne. Der er simpelthen visse spørgsmål, som går på tværs af sædvanlige politiske skel. Det kan skyldes, at rekrutteringen af politikere ikke er repræsentativ, når det drejer sig om bestemte emner, og/eller at selve

politikerhvervet afføder nogle fra vælgerne afvigende holdninger.

En sådan afvigelse kan naturligvis også forekomme på lokalt plan, og en kommunalbestyrelse eller et amtsråd kan udskrive en lokal folkeafstemning, hvis der er flertal herfor. Imidlertid mangler vælgerne en ret til på trods af det repræsentative styres flertal at få et spørgsmål til folkeafstemning i amtet eller kommunen. Det er nødvendigt at udstyre vælgerne med en sådan ret i de tilfælde, hvor de valgte repræsentanter i kraft af deres fælles interesser udgør et flertal imod vælgerne, og i de tilfælde, hvor der er mistanke om, at der gælder andre end de sædvanlige partipolitiske skillelinjer i vælgerskaren.

I betragtning af, hvor svært det er at samle underskrifter imod eller til støtte for en bestemt sag, anser forslagsstillerne 10 pct. af de stemmeberettigede for at være et passende minimumstal for at kræve en folkeafstemning. Det vil være initiativtagerne, som indsamler underskrifter til støtte for en lokal folkeafstemning og dermed udformer det spørgsmål, som der skal stemmes ja eller nej til. Men der kan være situationer, hvor kommunalbestyrelsen/amtsrådet må tilpasse formuleringerne for at hindre efterfølgende tvivlsomme tolkninger. Forslagsstillerne erkender, at ikke alle spørgsmål egner sig til lokale folkeafstemninger, nøjagtigt som der er begrænsninger for, hvilke lovforslag Folketinget kan sende til folkeafstemning. Regeringen skal derfor formulere lovforslaget således, at det tager hensyn til dette, såfremt nærværende forslag til folketingsbeslutning vedtages.

Forslagsstillerne ønsker naturligvis, at kommunalbestyrelsen/amtsrådet følger afstemningsresultatet, men erkender, at der kan være eller opstå uafklarede spørgsmål, juridiske problemer, tidsfrister m.v., der gør, at afstemningen kun kan være vejledende.